

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VII. Superiores non posse sine proprietatis vitio monasterii bona in usus superfluos nedum profanos expendere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

modo viventes bonis monasterii magis consu-
lant. Naturale quippe vitium est negligi, quod
communiter possident, & e contrario minatum
esse solet, ea quae in particulari habentur majori
cura servari, & custodiri.

Quarta causa rationabilis videtur esse, stu-
dium vitandae discordiae, quae aliquando te-
pescente spiritu in Religione ex victu, & ves-
titu ac vita communi, & aequali oriri solet.
Quae querela & murmuratio antiqua est in mo-
nasteriis, cum adhuc tempore Augustini inter
eius Monachos versaretur, ut ipse Cap. nouo
suae Regulae ait: *Si super indumento inter vos
contentiones, & murmura oriantur, & conque-
ratur aliquis se deterius accepisse, quam prius ha-
berat, & indignum se esse quod non ita vestiatur,
ut alius frater vestitur, hic vos probate quantum vo-
bis desit de illo interiori sancto habitu cordis, qui pro
habitu corporis ligatus.* Haec Augustinus, quibus satis
inducit contentiones, quae aliquando ex distri-
butione quotidiana communi & aequali secun-
dum uniuscuiusque necessitatis proportionem
solent oriri.

Haec aliaque causae ab aliquibus reddi, pro-
batur solent, ut iuste Religiosis peculium
concedi possit, nobis vero non simpliciter &
absolute, sed potius eam sequenti distinc-
tione probantur. Nam aut sermo est de causa suf-
ficienti & iusta, ut omnibus subditis gene-
raliter peculia assignentur, vel tantum ut ali-
quibus in particulari. Si de primo loquamur,
nulla sufficiens & iusta causa reperitur, ut Prae-
latus possit omnibus Religiosis Communitatis
haec peculia concedere, cum Concil. Trident.
Sess. 25. Cap. 1. de reformat. Regularium expresse
praecipiat vitam communem quoad victum, &
vestitum integrè, severèq; servari. Quare
nulla apparet iusta causa, qua licitè possit Prae-
latus stare hoc decreto toti Communitati pec-
culia, aut formam vivendi per portiones pri-
vilegiatas concedere. Nam si Concil. ibi statuit,
ut vita communis collapsa restitueretur, ad id-
que teneri Superiores, ex vi huius decreti Tri-
dent. supra Cap. 4. probavimus, qua ratione
licet vitam communem statim relaxare? Ali-
qua vero causae ex dictis iustae videntur, ut
Praelati alicui subdito in particulari in Religio-
nibus, ubi id propria Regula, Constitutio-
nibus, aut consuetudine non prohibetur, pec-
culia permitant, dummodo peculium sit in
rebus mobilibus tantum, & ad iustas aliax condi-
tiones, de quibus Cap. praecedenti.

Denique, ut hoc peculium iuste concedi
possit, pensanda est causa, an iusta, & aequa
sit alicui boni viri, & prudentis, quia illi
relinquitur determinandum quod iure non est
determinatum, ut dicitur lege prima ff. de iure
deliberando, & tradit in hoc proposito Navarr.
Comment. 2. de Regularibus num. 25. ubi ait,
pensandam esse personam, locum, tempus,
finem in quem conceditur peculium, & quan-
titatem rei concessae. Quibus addendum est,
potissimum inspiciendum esse illius Religionis
usum, & consuetudinem, si alias propriae
Ordinis Constitutiones nihil de hoc statuunt.
Praeterea, an in illa sint magni, vel parvi proven-
tus, & status paupertatis, qui communiter in ea
servatur, & tunc non sine magna consideratione
peculium concedi debet.

Thom. à Jesu Oper. Tom. I.

Ex dictis inferitur primò peccare mortaliter
Praelatum, qui non curat subditis praebere ne-
cessaria, secundum decentiam, & honesta-
tem sui status. Quia hac via ansam praebet sub-
ditis, ut peculia procurent, ut sup. Cap. 1.
latius ex Patribus tradidimus. Et idem sentio
de eo, qui recipit plures Religiosos, quam
elemosynis, vel redditibus Conventuum su-
sistentari possint. Quia reddit quasi impossi-
bilem, aut valde tenuem eorum victum & ves-
titum. quare in Trident. Sess. 25. Cap. 3. ma-
turè, sanctèq; deccenitur: *Ut in monasteriis
utantum numerus constituantur, ac in posterum con-
servetur, qui, vel redditibus propriis monasterio-
rum, vel ex consuetis elemosynis commode possit
sustentari.* Quod statutum praecipue obligat Prae-
latos Superiores, ut ita taxate numerum pro-
curent, ne ex nimia multitudine Conventus gra-
ventur, vel monachi quaerendo necessaria tolli-
tudinè distrahantur.

Quando
Superio-
res gravi-
ter pec-
cent in
hac ma-
teria.

Secundo infero, subditos etiam mortaliter
peccare, qui occasionem praebent, ut in Re-
ligione peculia introducantur. Tenent D. An-
tonius in 1. parte titulo 16. Cap. 1. §. 11. Syl-
vest. verb. religio §. num. 7. Tunc autem dican-
tur praebere causam peculis introducendis, cum
bona monasterii sibi concessa dissipant, de-
struunt, aut prodigè contumunt; aut facile
murmurant, & de concessis sibi ad usum, etiam si
cum Religiosis moderatione illis concedantur,
querelas fundunt, aut etiam illi, qui subire la-
bores aliaque officia Religionis requiruntur,
nisi eis peculia, aut stipendium (ubi dari non
confluevit) permittantur. Et multò magis, qui
suis opinionibus, aut suffragiis curam horum
peculiorum abusum in suis Religionibus in-
ducere.

Quando
Subditi.

C A P V T VII.

Superiores non posse sine proprieta-
tis vitio monasterii bona in usum
superfluos nedum profa-
nos expendere.

Vera in hac re sententia est communi Patrum,
Doctorumque traditione recepta, mo-
nasteriorum Praelatos graviter, lehaliterque
delinquere, monasterii bona (quae Christi
substantia seu patrimonium dicuntur) in pro-
fanos usus vanè aut imprudenter effundendo.
Testantur id DD. sacri Hieronymus in Regula
monachorum Cap. 3. Praeter victum inquit, & SS. Patrum
vestitum & manifestas necessitates nihil cuiquam ac DD.
tribuas: ne filiorum passes caves comedant Tu sententia,
ergo considera ne Christi substantiam imprudenter
effundas. Gregorius etiam in Pastoralis, parte
tertia, admonit. 21. de Praelatis loquens, ita
habet: *Necesse est ut sollicitè perpendant, ne com-
missa indignè distribuant. & infra, Ne cum pau-
ca oporteat, plurima praebant.* unde Benedictus
Cap. 55. suae Reg. postquam Abbati ut mona-
chis necessaria distribuatur, praecipit, ac subjun-
git: *Fam quod superfluum est, amputari debet, &
pedules & quodcumque est retusum, reddant, cum
accipiunt novum.*

Quod D. Basilus in Reg. brevior. interrogat.

Kkk 87. &

89. & 90. suis monachis præcipit. Expressis tamen hanc dispensationem superfluum esse peccatum mortale docent D. Antoninus 3. parte 11. 6. Cap. 1. §. 11. & D. Bonaven. in Reg. Cap. 6. & in quasi circa Reg. quasi. 6. Estque communis sententia omnium DD. Tene Navarr. Comment. 2. de Regular. num. 21. ubi pro sua sententia adducit Alexandrum, Umbertum, & Turcrematam, & in Comment. 3. num. 27. ubi ex Calderino, & aliis docet Religiosos sine necessitate non esse capaces ullarum rerum, sæpeque affirmat licentiam à Prælato concessam sine causa esse irritam, imo nec Papam eam posse concedere. Idem Navarr. ex mente Panorm. & aliorum affirmat in titulo de residib. quasi. 3. monit. 6. num. 1. 2. & 3. Nec video dilfentire aliquem ex authoribus ab hac sententia. Quæ confirmatur ex Trident. Sess. 25. Cap. 2. ubi præcipitur Superioribus, ne superflua concedant illis verb. *Mobilium vero usum ita superiores permittant, ut eorum suppellex status paupertatis quem præsebit sunt convenient, nihilque superfluum in ea sit, &c.*

Et probatur ratione, quia cum Prælati non sit Dominus, sed tantum dispensator bonorum monasterii, moraliter peccat, si ea imprudenter superflueque expendat, cum nec Summus Pontifex possit id facere, nam & ipse non est Dominus bonorum Ecclesiæ, sed tantum dispensator. Quare cum usus superfluus non possit honestari aliqua iusta causa, sit ut nulla ratione possit à Prælato permitti.

Secundo, quia votum paupertatis importat usum tantum rerum necessariorum secundum decentiam status: quare quicquid moderatum hunc modum excedit, iniuste fit, aut conceditur, ex quo fit Prælati, qui in usus profanos, aut illicitos bona monasterii impendunt, à fortiori gravius, detentiusque peccatum committere, cum constat, nec Summum Pontificem posse id facere. Quod si in his Prælati, qui amplio rem habet potestatem disponendi, graviter peccat; quid sentiendum erit de Procuratoribus, Cellariis, Oeconomis, aut aliis Officialibus, qui monasterii bona dissipant, dissipant, aut aliis usibus superfluis applicant? Contra hos scripsit D. Antoninus dist. 8. 11. ubi supra.

Sed, an Prælati huiusmodi usus superfluos concedentes peccato proprietatis delinquant, non conveniunt inter se omnes. Nam D. Antoninus secutus Umbertum, & Sylvest. Turcremam, & Alexandrin. à Navarr. citati, ut sup. dist. n. 21. quamvis fateantur huiusmodi dispensationem non fieri sine peccato iniustitiæ, vel infidelitatis, negant tamen eos peccare contra paupertatem, quibus videtur favere Navarr. ibid. Veri. Octavo inferitur.

Comitana tamen sententia verior, communiorque est, eam tenet Navarr. dicto num. 21. Versiculo, *Quare videtur dicendum*, probarique potest ratione, quæ sæpe usi sumus. Quia Prælati cum non habeat facultatem dispensandi in superfluos usus, peccat contra paupertatem administrando bona monasterii sine licentia, quemadmodum peccaret Procurator, vel Officialis alius, si excedens sibi commissam potestatem bona monasterii dispenseret. Imo & ipse Prælati, etiam si in usus alios licitos, &

pias causas sine licentia notabilem quantitatem monasterii expendere, esset proprietarius, ea solum ratione, quia uti debet administratione sibi inuncta in usus rationabiles à Lege, Regula, vel Constitutionibus permittis. Quare prætergredeus hanc facultatem, contra paupertatem peccat.

Et confirmatur ex Capite, Fratrum, de donationibus, ubi Alexander III. ita rescriptis Cum Episcopus, & quilibet Prælati ecclesiasticarum rerum sit Procurator, & non Dominus; conditionem Ecclesiæ meliorare potest, facere vero deteriorem non debet. Et infra. Docet huiusmodi donationes esse revocandas, ex quo fit Prælati gerere debere Procuratoris vices in administrandis bonis monasterii, neque eas excedere ultra id quod sibi permittum est à iure vel à suis Constitutionibus.

Exlicare tamen oportet, ut clarior tota rei difficultas intelligatur, qui usus necessarij, qui vero superflui dicantur. Duobus igitur modis superflui opes dicuntur, uno modo si sint superflui nature, non tamen status, sive personæ, quales sunt illæ, sine quibus vivere posset quis, si tantum naturalem necessitatem attenderet, non tamen statum, secundo, superfluum dicitur respectu personæ, quod non solum respectu naturæ, sed etiam status personæ superfluum.

Sciendum præterea est, necessitatem naturæ vel status non esse accipiendam mathematicè, sed moraliter, secundam, inquam, arbitrium viti pit, & prudentis, qui id necessarium arbitrabitur, sine quo nullo modo naturæ, aut personæ status conservari potest. Deinde id etiam dici potest necessarium, quo licet in præsentem nobis opus non sit, paulo tamen post opus habebimus. Quod ita intelligi debet, non ut opes, aut pecunia possint conservari sine superfluitatis nota propter omnes casus, qui aliquando accidere possunt, sed tantum propter eos, qui probabiliter, & quasi certò ita imminet, ut nisi nunc eis præcipiatur, postea provideri non poterit, alioqui peccaretur contra præceptum Domini prohibentis sollicitum esse de crastino Matth. 6. It enim sollicitus esse dicitur de crastino, qui hodie pro ea re sollicitus est, de qua satis tempore cras cogitare incipiet.

Ea igitur in præsentem superflua appellamus, quæ neque ad vitam, neque ad decentiam status Religiosorum sunt necessaria. Quare superfluum pensandum est ex omnibus circumstantiis Religionis, personæ, loci, temporis, officii &c. Unde qui in una Religione iudicatur moderatus usus, in altera, ut superfluus merito rejicitur; & quod in eadem Religionem uni est necessarium, respectu alterius iudicatur superfluum, & quod alicui tempore infirmis conveniens opportunumque est, id restituta sanitate eidem concedere verè derogat paupertati. Ac denique in eadem Provinciam sæpe eo victu, & vestitu, quo in uno Conventu monachi habitant, in alio propter circumstantias loci, licet non utantur. Nam fieri potest, ut in illo loco cibus, sive alia res vilis reperitur, quæ in alio magno pretio debeat comparari. Quare ille dicitur moderatus usus; ut recte Cordub.

Corduba in Reg. B. Francisci. Cap. 6. quæst. prima, puncto primo advenit, qui est secundum quod salutaritatem status personarum, & secundam varietatem temporum, & locorum conditiones, & alias occurrentes circumstantias tam in quantitate, quam in qualitate rerum. Unde Prælati qui super illa ædificia, aut nimis curiosa construunt, dommodo illa excedant statum paupertatis, aut decem iam sui status, graviter contra paupertatem delinquent. Hæc conclusio simili ratione probatur. Quidquid superfluum est, paupertatis limites excedens notabiliter, non potest expendi à Prælato sine gravi, ac notabili culpa proprietatis, ut nuper probavimus.

Councili Viennense reprobat ac dicit magnificentiam ac superfluitatem adificiorum, etiam in templis presertim pro Regularibus Mendicantibus.

Speciatim vero superfluitatem adificiorum, nimiam magnitudinem, & curiositatem, etiam ipsarum Ecclesiarum damnant imprimis Concilium Viennense, relatum in Clem. Exiv. s. Rufus verfic. *Quamvis*, de verbis signis, ubi sic dicitur: *Nec per illa vult sibi DEVS serviri, qua suorum servitorum conditioni, & status dissonant.* Et paulo ante in v. hinc est. Dicitur: *Nullo modo deinceps fieri faciant, vel fieri sustineant Ecclesias, vel alia quacunq; adificia, qua considerato Fratrum inhabitantium numero, excessiva in multitudine, & magnitudine debeat reputari.* Hæc ibi. Et quamvis hic solum de Fratibus Minoribus sermo sit, tamen in quantum præcipitur, ut adificia statui paupertatis, quem proficiunt, convenientia construuntur, commune est omnibus Religionibus, & ipsi rationi naturali consentaneum, quæ temperantiam rerum secundum utentis qualitatem requirit. De hac adificiorum vanitate & superfluitate conqueritur D. Hieronymus in Reg. Monachorum C. de paupertate, dicens: *Neque mihi aliquis opponat aves in fundam templum, mensam, lucernam, scyphos, & alia ex auro fabricata tunc hac probantur à Domino quando Sacerdotes hostias immolabant, & sanguis pecorum erat redemptio peccatorum, quam hæc omnia præcesserunt in figura; nunc verò cum paupertatem domus sue pauper Dominus decaverit, cogitemus Crucem, & delicias ludum putabimus. Sed nunquid tempus, ut habitet in domibus laqueatus primo ornatus, & compositus, & qua non tam ad usum sunt, quam ad delicias?*

Sensu SS. Patrum circa hæc adificiorum magnificentiam ac sumptuositatem.

Quem ab usum latius prolequitur Bernardus in Apologia ad Guillelmum abbatem, & in Epistola ad Fratres de monte DEI, ubi sic inter alia inquit: *¶ Jam enim subintravit de ere alieno sumptuosum, & (quantum sinit pudor) ambitiosa cellularum adificatio, & abjecta sancta simplicitate, & rusticitate quasi religiosas quasdam nobis creamus habitationum bonitates. Dimissam enim nobis à Patribus nostris jure hereditario formam paupertatis & sanctæ simplicitatis speciem, verum decorem domus DEI alienantes à nobis & à cellis nostris, per manus artificum exquisitorum, cellas non tam eremiticas, quam aromaticas adificamus nobis de elemosinis pauperum. Et post pauca: Ergo obsecro in peregrinatione hujus saculi, in malitia hac super terram adificemus nobis non domos ad habitandum, sed tabernacula ad deserendum: ut pote cito inde vocandi, & emigraturi in patriam.*

Divos Bonaventura in Epistola quam suo Ordini scripsit, quæ habetur titulo tertio libri Ordinis Minorum, enumerat damna, & incommoda, quæ ex adificiorum sumptuositate, &

superfluitate evenire solent, his verbis: *Occurrit adificiorum constructio sumptuosa, & curiosa, qua pacem fratrum inquietat, gravat amicos, & hominum perversis judiciis multipliciter nos expedit, & non sine præjudicio paupertatis occurrit sumptuosas expensas. Nam cum Fratres pauci nolint esse contenti, facti sumus omnibus onerati, magisque sumus in posterum, nisi remedium celeriter opponatur. Et infra: Luce clarius prædicta omnia in maximum, & nullo modo dissimulandum vergunt nostri Ordinis detrimentum, quamvis tepidis & indecoris, & carnalia sapientibus, quasi jam facilia, inexcusabilia, & irremediabilia videantur; prava ergo prædilectam vitiorum consuetudinis viriliter vos, & Prælati rescitis, requirit hoc professio perfectionis nostra, requirit tribulationum incursus, requirit mundus. Clamat S. Pater noster Franciscus, sanguisque Christi aspersus, & Dominus de excelsis, &c.*

Et idem quoque confirmat in alia Epistola, dicens: *Nam frequentia discursus, & importunitas questus viles nos, & graves efficiunt, pro eo scilicet quod dum pauci volumus esse contenti, & adificia sumptuosa conamur erigere, vilia summo studio quarantes, v. b. illa per incuriam perdimus. Et infra: Quotiam paupertas est nostri Ordinis prerogativa suavis. Væ nobis si hæc margarita concilianda porcis vulter exodonatur. Discursum, curam, quasdam, sumptuositatem adificiorum, librorumque, vestrum, ac ciborum sic studeas computare, quod à professione excellencia, vita observantia non discordet. Eadem est enim profanumque mendacium, summa paupertatis voluntarium se professorem asserere, & verum nolle penuriam pati. Interius instat divitum affluere velle; & exterius more pauperum mendicare. Hæc ille: Qui etiam in Expositione Reg. B. Francisci Cap. 6. idem sæpius repetere non vult, & maxime in quæstionibus supra Regulam quæst. 6. Nec solum pauper à vana or Franciscus magno se dio in suo Ordine sempiterna adificia fieri interdixit, ut ex Clem. Exiv. epistole vira aperissime constat, verum & D. DOMINICUS, Qui Romam revertens eum comeret ibi quoddam adificium aliqua sumptuositate constructum, statim ne ultra progredetur præcepit. Ita Histotia nostri temporis eruditissimi viri Ferdinandi del Castillo 1. parte Cap. 54. refert.*

Contra hanc adificiorum sumptuositatem plura etiam scripsit Dionysius Carthusianus de reformat. Claustrali art. 14. Guillelmus Partheniensis de moribus Ecclesie C. de paupertate, & Expositores omnes Regule B. Francisci in dict. Cap. 6. Quod eos accepisse constat ex summis Pontificibus Clem. V. & Nicolao IV. quorum alter in Clem. Exiv. & aliter in Clem. Exiv. de verborum signis adificiorum sumptuositatem ac magnificentiam condemnant. Nec putet aliquis nos omnibus Religiosis unam eandemque mensuram statuere, sed tantum volumus, ut ea adificia attentio statui paupertatis cujuscunque Ordinis majora, vel minor erigantur, sic ut respectivè in omnibus vicietur superflua magnitudo, vana curiositas, aut nimia preciositas. Neque in his excedi potest sine gravi Religionis, aut paupertatis jactura, sequuntur enim ex hac superfluitate

IESU

Spirit. II

Referuntur quinque gravissima damna, provenientia ex hac superfluitate.

Secundo propter malum exemplum, quo alii discunt ab eis similia facere, vel scandalizantur, quando vident eos, qui huiusmodi pro Christo spernere deberent, quarere vel sectari.

Tertio propter inquietudinem fratrum, propter huiusmodi aedificia & procuraciones, quia & devotio extinguatur, & disciplina Religionis plurimum dissipatur. Sicut scriptum est, venerunt struatores tui destruentes te, & dissipatores à te exibunt.

Quarto, propter spoliationem aliorum pauperum, quibus sepe elemosina praeipitur, & huiusmodi structura fiunt, ex quibus illi deberent vestiri, & pasci, dum quod istis datur, eis negatur, quia ad dandum utrisque saepe deficit tantum largitas & facultas.

Quinto, Quia quando nimis urgemus homines ad dandum, perdamus devotionem prius ad nos habitam, quod nec de predicatione, neque exempla, nec alio, qua facimus aedificantur, unde cum vident nos accedere, terrentur & timent, quod aliquid velimus ab eis petere, quod grave sit eis dare, & erubescunt negare: & si dederint non libenter, minus merentur, sic rebus & devotioibus privantur. Quibus verbis satis clarè, & aperte demonstratur Innumera damna, quae ex hac aedificiorum nimietate proveniunt.

Quibus etiam adjungi possunt non contemnenda alia inconvenientia, quae sunt manifesta pericula, in quibus Religiosi extra monasterium vagantes, maxime juvenes versantur. Praeter ea mores religiosi in diluetudinem vertuntur, ac demum foris discurrentes varia carnis commoda venantur, familiaritates contrahere compelluntur, à poenitentibus munera quaerere, aedificationem animarum aliquando pro quaestu vendere, divitibus adulati, scandala non curare, DEI, & Religionis honorem saepe conculcare non verentur. Quare Superiores maximam tenentur adhibere curam, ne terrena caelestibus, humana divinis praeferebant, subditorum salutem, ac proinde propriam, cum eorum teneantur reddere rationem, pro vili ac temporali lucro tantis exponant periculis.

Neque solum Concilium Viennense Religionibus ardentissimam paupertatem proficientibus sumptuositatem, aut superfluum in aedificiis curiositatem, verum etiam in ornamentis, vasibus Ecclesiasticis, divino cultui, ipsique DEO dicatis prohibuit; ait enim, ut refertur in dicta Clem. Exivit. §. rursus sup. versiculo, *Quamvis, in hac verba: Quamvis etiam paramenta, & vasa ecclesiastica ad honorem divini nominis ordinentur, propter quem fecit omnia ipsi DEUS, tamen quia absconditorum est cognitio, nec per illa sibi vult serviri, qua suorum servitorum conditioni, & statui dissonant, propter quod sufficere debent eis vasa, & paramenta ecclesiastica, decencia, in numero, & magnitudine sufficientia competent. Superfluitas autem & nimis pretiositas,*

vel quacunque curiositas in his, seu aliis quibuslibet non potest eorum professioni vel statui convenire. Haecenus Clemens V. apud Concilium Viennense ubi quamvis in specte loquatur de Fratibus Minoribus, ratio tamen, sive fundamentum, quod dicitur, universos monachorum Ordines comprehendit.

Quare Calixtus III. Pontifex Maximus cum ad ejus aures aliqui circa paramenta ecclesiastica Fratrum Minorum excessus petiverent (est Collectore privileg. verb. Ornamenta ecclesiastica.) suspiciens imperiale fecerat, ut in his rebus similibus excessibus sedulo obviaretur. Et Hugo in Regul. B. Francisci Cap. 6. apud Cord. eodem Cap. quaest. 13. ait: *Quid sit ars demonum sui speciei cultus DEI destruire in paupertate sanctissima, & verissimum DEI cultum & apparere devoti operam propositi devotionem extinguens, haec ille. Quare harum rerum superfluitatem verè devotionis & paupertatis impedimenta, multotiesque malorum causam esse prudenter annotavit nostri temporis vic sanctissimus, & de Christiana eruditione bene meritus Ludovicus Granatensis. Is enim in Tract. de oratione 2. Parte agens de octavo impedimento devotionis. §. 8. de vitio curiositatis sic ait:*

Ideoque quo perspicit demon quam grave sit istud impedimentum, summo petè conatur (ut dicitur) quidam inquit) quoscumque cuiusvis conditionis bonis pretiosa, & elaborata ornamenta, quae templis, & monasteria sua condecorant, & quae sub praetextu pietatis ac devotionis, persuadendo eis, servit DEI nihil non debent, quodque expedit ipsorum usus superba construere aedificia & cubilia, quae ea libenter inhabitent. Quod tamen minimè rationi consentaneum judicavit, qui sanctorum, ac spiritualium virorum doctrinam lecturavit. Viri quippe famuli DEI, parvi ista omnia pendunt, quin, & ea detestantur, & fugiunt, seu talia, quae queri, nec conservari citra cordis evagationem, temporisque salutem possunt, quod profecto exercitibus devotionis (qua subtilis, & tenuis valde est, ideoque levis ob casus prostratur) vehementer adversatur. Si namque D. Antonius contemplationem ipsi solis radij manè exortientis interurbabant, quanto magis solitudines in acquirendis, & conservandis terrenis (quae plumas alaeque habent ad evolandum) ipsius officient exercitibus. Eam ob causam, simul & ob alias plures apprimè commendatur Evangelica paupertas, cui proprium est cunctas illas superfluitates & curiositates ab ipsa radice extirpare, & sufficientes judicaretis viles, ac contemptibiles, ad exemplum ejus, qui existens Dominus creaturarum omnium, dum nasceretur prae se sepe non habuit alium lectulum, nec praeter stabulum venustus domicilium. Haecenus Granatensis.

Nec mirum est D. DOMINICI filium obsequentissimum, ejusque instituti professorem ab ipso tanto Patriarcha hunc paupertatis spiritum sumpsisse; nam & ipse beatissimus vir DOMINICUS (ut eruditè refert F. Ferdinandus del Castillo i. Tom. I. Cap. 51. & Cap. 54.) ita in vita paupertatem etiam in cultu divino amavit, & veneratus fuit, ut nunquam permiserit ornamenta, sive paramenta ferrea, neque vasa aurea, aut argentea praeter calices in suo Ordine fieri.

Idem

Item S. Francis

Idem servasse magnum illum Minorum Patriarcham facile comperiet, qui ejus Regulam & Pontificum Clementis V. & Nicolai IV. decisiones perlegerit, servaturque usque hodie hic patetissimum tam in aedificiis, quam in ornamentis pauperum, ut usque ad familiam Capucinorum, & Discalceatorum, qui in hac arctissima paupertate tenui rerum omnium usu contenti, gratissimum DEO præstant famulam.

Non faves hac doctrinam reticorum calumniis

Nec opponat quis non licere hac tempestate, qua hæretici Ecclesiarum ac Monasteriorum magnitudini, ornamentorumque pretiositati detrahunt, hac nostra doctrina illorum impietati favere, nequaquam enim favemus, non enim absolute aedificia magnifica, ac sumptuosa, vel ornamenta valde pretiosa damnamus, sed tantum respectivè loquentes considerato statu paupertatis uniuscujusque Ordinis, qua ratione Concil. Trid. & Viennens. loquuntur, asserimus illicitam esse superfluitatem, aut nimiam pretiositatem, unde in illis Religionibus, quæ habent copiosos redditus, ut Carthusienses, aliæque monachales illustres ac magnificæ Ecclesiæ merito eriguntur, quæ tamen in pauperibus Ordinibus fieri prædenter prohibentur.

C A P V T VIII.

Qua ratione se gerere debeant Religiosi in illis, quæ pro eorum usu conceduntur, ut paupertatis votum non transgrediantur.

Religiosus superflua possidens incidit in vitium proprietatis.

ILLud imprimis statuo etiam annuente Prælato Religiosos non posse sine peccato proprietatis superflua respectu sui status possidere. Hanc Concil. tenent omnes Authores, quos sup. C. præcedent. Concl. 1. addaximus. Et ratione manifesta convincitur, quia secundum veriorum, & tutiorem sententiam Theologorum superflua opes sine peccato reineri etiam à secularibus non possunt, ut sentit S. Thom. 2. 2. q. 66. art. 7. & q. 87. art. 1. ad 4. & alibi sæpe, Alberus, Richardus, Paludanus, & alii in 4. Sententiarum distinct. 15. quo etiam loco S. Th. q. 2. art. 1. quaest. 4. scribit hanc esse communem Theolog. sententiam, quod probat 1. ex illo loco Matth. 6. Nemo potest duobus Dominis servire: non potest DEO servire, & mammonæ. Servire autem mammonæ nihil aliud est, ut ibi testantur Chryostomus & Hieronymus, quam super vacaneas divitias, omnes pecunias, aut vestes, aut alia id genus congregare. Similiter Luc. 3. dicitur: Qui habet duas tunicas, det non habenti, & qui habet escas, similiter faciat. quo loco per duas tunicas, aut escas aperit, quod superfluum est, significatur. Nam ut S. Hieronymus in Epistola ad Eddibiam q. 1. explicat, una tunica dicitur vestimentum unicuique necessarium. Quare si alicui tres, aut quatuor vestes per hyemem necessariæ sint, omnes illæ una tunica censentur; nam ibi non egit Christus Dominus, ut notat Euthymius Matth. 10. de pluribus vestibus diversarum rationum, quæ velut unum indumentum constituunt, sed de vestibus mutatoris ejusdem rationis, ut sunt duæ cappæ vel duo habitus, & hoc Thom. à Jesu Oper. Tom. 1.

est, quod ibi dicitur, ut qui habet duas tunicas ejusdem rationis, quia superflua solent esse unam alteri det, neque hoc est consilium, sed potius præceptum. Nam cum dixisset ibi D. Joannes: Omnis enim arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur, quæ enim turbis, quid ego faciemus? Respondit: Qui habet duas tunicas &c. Et confirm. ex illo Luc. 12. ubi Christus Dominus diviti illi de suis bonis recedendis cogitanti dixit: Stulte hac nocte reptent à te animam tuam, &c. Quem locum tractans D. August. in lib. 50. homiliarum, hom. 7. asserit divitem illum non ob aliud peccatum fuisse damnatum, nisi quia superflua retinebat, & idem sentit de illo, qui induebatur purpura, & epulabatur quotidie splendide.

Quæ scripturæ loca potius iure illis Religiosis convenire debent, qui ultra necessaria, superflua retinent. Et maxime in illis Religionibus, ubi alii Religiosi egestate premonentur. Hinc igitur à fortiori, quam sæculi divites Patrum testimonio damnantur. Contra quos adduci potest illud Basilii in orat. sup. illa verba, destrua horrea mea &c. Est panis, inquit, famelicis quem tu tenes, nuda tunica, quam in conlavi conservas, discalceatis calcus, qui apud te marcescit, indigentibus argentum quod possides inhumatum. Quoties tot pauperibus injuriam facis, quot dare valeres. D. Hieronymus ubi supra, si plus, inquit, habes, quam tibi ad victum, vestitumque necessarium est, illud et oga, & in illo debitorum te esse noveris, & apud Gratianum dist. 42. Can. hospitale, idem Hieronymus ait: Aliena rapere convincitur, qui ultra sibi necessaria retinere probatur. S. August. in Psal. 147. superflua, inquit, divitis, necessaria sunt pauperi; aliena retinet, qui ista tenet. Quod si hæc Patres & plurima alia, quæ ob brevitate omittimus, contra divites seculares scripserunt, quæ in Religiosos nostri temporis plus quam sæculi divites abundantes proclamarent?

Quare subditi non possunt excusari dicentes, illa esse sibi à Prælati concessa, habereque animam paratum, ut pro voluntate Prælati possint sibi auferri. Tum quia frequenter hæc facultates solent extorqueri violentè, precibus, aut vi, vel tantum permitti solent ad evitanda majora mala; tum quia etiam si libere omninoque spontaneè concederentur, non excusantur superflua accipientes cum tali facultate à peccato proprietatis, quia Prælati, ut sup. C. præced. demonstravimus, similes licentias non possunt concedere.

Probat præterea ex Patribus Cap. 1. & 2. hujus 4. Partis citatis, qui omnes suis Reg. his præcepere ut omnibus Religiosis bona monasterii distribuerentur, secundum indigentiam, & necessitatem eorum, ut unicuique opus est. Per quæ verba omnino rejiciunt superfluum usum, idque loculen. et expressit Trid. dist. Cap. 2. dicens nihilque superfluum in ea sit. Quæ verba tam ad Prælatum concedentem, quam ad subditum utentem diriguntur. Et in Clem. 1. de statu Monachorum stricte prohibetur monachi D. Benedicti qualibet pretiositas, aut superfluitas in suis usibus. Quam decisionem omnibus Religiosis convenire affirmavit Navarr. Comment. 2. de Regul. n. 27. & expresse D. Benedict. in sua Reg. Cap. 55. vera superfluitatem dicens: Accipientis nova vestimenta, vetera semper reddant in presentibus deponenda, sufficit enim monacho duas tunicas, duas